

Слободен софтвер Македонија

<http://slobodensoftver.org.mk>

info@slobodensoftver.org.mk

Извештај за локализацијата на Fedora на македонски јазик

Заеднички проект на Слободен софтвер Македонија и Инет АД - Скопје за креирање на македонски превод на Fedora 7

Авторско право (C) 2007 Слободен софтвер Македонија, ул. „Злате Михајловски“ бр. 26,
1000 Скопје, Република Македонија

Дозволено е правење на еднакви копии на овој документ во било кој медиум сè додека е
вклучена оваа забелешка.

Содржина

1. Вовед.....	5
1.1. Локализирање на слободен софтвер.....	5
1.2. Задачата на Слободен софтвер Македонија.....	6
2. Преглед на активностите.....	6
2.1. Регистрација на македонскиот тим - јуни 2007.....	6
2.2. Процесот на локализација - јули 2007.....	7
2.3. Креирање на Fedora Linux DVD со македонските преводи - август 2007.....	7
3. Временска рамка.....	8

Резиме

Соработката помеѓу непрофитните организации и бизнис секторот е една од клучните области на градење на отворено општество и здрава подлога за развој на економијата во Република Македонија.

Договорот потпишан помеѓу Слободен софтвер Македонија и ИНЕТ А.Д., овозможи печатење и издавање на DVD со слободен оперативен систем Fedora GNU/Linux на македонски јазик за општа употреба.

Дисковите првенствено би биле интересни за употреба кај граѓаните во своите домови, невладините организации, малите и средни претпријатија во своите работни процеси и владините институции, но и сите останати.

Македонската заедница на слободен софтвер под капата на Слободен софтвер Македонија ја преведе, прилагоди и изработи DVD верзијата на Fedora 7 заедно со слободни програми за неслободните оперативни системи кои се употреба во моментот кај македонските граѓани. Дизајнерите на Слободен софтвер Македонија изработија иновативно и несекојдневно пакување за самото DVD.

ИНЕТ А.Д, донираше значителна количина од 5000 дискови кои се повеќе од доволно за иницијалниот бран на распространување на овој лесен а сега и разбирлив оперативен систем, со целосната палета на алатки за канцелариско работење, интернет прелистувач, клиент за е-пошта и две графички работни околии, програми за обработка на слики и тоа целосно преведени на македонски јазик.

Дополнително, лиценцата под која е издадено ова DVD, им овозможува на оние 5000 корисници да го споделат со пријателите, да го умножуваат и да го дистрибуираат понатаму, со тоа Fedora 7 станува уште подостапна и опфаќа уште поголем број на граѓани кои имаат потреба од доверлив, лесен за употреба и бесплатен оперативен систем на мајчин јазик.

1. Вовед

Целта на проектот за локализација на дистрибуцијата на Linux Fedora беше да се креира слободен оперативен систем со сите потребни апликации на македонски јазик земајќи ја Fedora како подлога, кој ќе се издаде на DVD што ќе биде бесплатно разделено на сите заинтересирани на денот на слободниот софтвер – 15ти септември 2007 година.

Денот на слободниот софтвер е меѓународен настан за одбележување на софтверската слобода. Република Македонија го одбележува овој настан од неговото зачнување. Како резултат на соработката помеѓу Слободен софтвер Македонија и Инет АД оваа година на компјутерските корисници во Македонија требаше да им бидат достапни 5000 DVD-а со слободен софтвер. Ова истовремено значеше дека настанот кој се одржа во Македонија, во три града – Скопје, Битола и Прилеп, треба да биде еден од најдобро организираниите настани во целиот свет.

1.1. Локализирање на слободен софтвер

Една од главните активности на непрофитната организација Слободен софтвер Македонија и целокупната заедница на корисници на слободен софтвер во Република Македонија е локализирањето на слободен софтвер на македонски јазик. Во својата долгогодишна работа Слободен софтвер Македонија успешно организираше неколку преведувачки маратони од кои како краен производ излегоа целосно локализирани софтверски пакети кои се слободен софтвер. Македонската заедница исто така е одговорна за континуираното одржување на преводите на водечките софтверски апликации кои се слободен софтвер, како што се на пример: канцеларискиот пакет OpenOffice.org, прелистувачот за Интернет Mozilla Firefox, клиентот за е-пошта Mozilla Thunderbird, графичките околии KDE и GNOME и дистрибуциите на Linux како Ubuntu и Mandriva.

За овој проект Слободен софтвер Македонија состави тим од искусни преведувачи кои беа одговорни како за техничките така и за преведувачките аспекти на процесот на локализирање на слободен софтвер.

1.2. Задачата на Слободен софтвер Македонија

Со оглед на тоа дека самото преведување на текстот кој се појавува во корисничкиот интерфејс на програмите не е доволно за крајните корисници да можат да ги употребуваат истите, Слободен софтвер Македонија беше задолжена да креира целосно локализиран оперативен систем, т.е. да создаде DVD кое што ќе се инсталира на компјутерот на корисникот ќе му овозможи веднаш да има пристап до оперативен систем на македонски јазик.

Процесот на подготовка на финалното DVD се состоеше од преведување, изработка на ISO слика со вклучување на македонски преводи, тестирање на системот со преводите, тестирање за правописни и граматички грешки на самите преводи, отстранување на грешки (бубачки кои се откриени при активација на македонскиот превод, поради кои софтверот не можеше да функционира), и конечно креирање на финалното DVD со содржини од Fedora Linux и OpenCD кое ќе може да се инсталира на компјутер.

2. Преглед на активностите

2.1. Регистрација на македонскиот тим - јуни 2007

- 1. Регистрација на македонскиот тим на новата инфраструктура за локализација на Fedora:** македонскиот тим и одржувачот односно координаторот на тимот се регистрираа на веб страниците на проектот Fedora според условите наведени на: <http://fedoraproject.org/wiki/L10N/Maintainer>. Исто така пополнети се и сите он-лајн содржини потребни за завршување на процесот на регистрација за македонскиот тим.
- 2. Регистрација на членовите на тимот на <http://fedoraproject.org>:** Сите членови на македонскиот преведувачки тим се регистрираа на <http://fedoraproject.org> со што станаа членови и придонесувачи на Fedora заедницата. За да станат членови на проектот Fedora, членовите на македонскиот тим мораа да ги исполнат условите наведени на веб

страницата: <http://fedoraproject.org/wiki/L10N/Join>.

- 3. Преведување на делот за статистики од новата веб инфраструктура за локализација на Fedora:** За да им се олесни работата на преведувачите како сегашните така и на идните беше преведен новиот портал за локализација на проектот Fedora. Резултатите можат да се видат на: <http://translate.fedoraproject.org>
- 4. Поднесен извештај за отворање на поштенска листа за македонскиот тим:** https://bugzilla.redhat.com/bugzilla/show_bug.cgi?id=246634.

2.2. Процесот на локализација - јули 2007

Процесот за локализација на Fedora започна и покрај потешкотиите предизвикани од селењето на поголемиот дел од инфраструктура од серверите на Red Hat на сервери на Fedora. Секој преведувач добиваше модули за преведување и ги праќаше кај оние преведувачи кои што имаат cvs сметки за Fedora 110n. За подобра организираност, распределбата на модулите се врши на вики страница и се огласува преку е-пошта до сите преведувачи.

Следеше преведување на сите доделени модули. Вообичаено координаторот иницијално доделуваа по 2-3 модули и после секој преведен модул, доделува нов сè додека не се преведат сите модули. Во меѓувреме поради селењето на модулите од старата инфраструктура на новата, се појавија нови модули за преведување. Овие исто така беа преведени иако не беа во првичниот распоред за преведување.

2.3. Креирање на Fedora Linux DVD со македонските преводи - август 2007

- 1. Креирање на rpm пакети со преводот и тестирање:** Откако се заврши фазата на преведување, остана да се тестира преводот и да се поправат грешките. Прво тимот направи .rpm пакет со .mo датотеките со преводот, за лесна инсталација. Овој .rpm пакет беше испратен до сите тестери преку е-пошта. Тестерите Грешките ги пријавуваа на веб страницата <http://>

bugs.softver.org.mk или директно кај координаторот и преведувачите. По решавањето на грешките, тимот направи уште еден *.rpm* пакет со поправени преводи.

- 2. Креирање на iso слика на Fedora со дополнителни пакети, преводи, теми:** Создадена беше нова DVD слика (*iso image*) со вградена *kickstart* датотека која што го олеснува и скратува инсталациониот процес на Fedora. беше додаден пакет со најновите македонски преводи кој што се инсталира веднаш откако инсталацијата ќе заврши со инсталирање на стандардните пакети. Исто така беше додадено предефинирано корисничко име *fedora* со лозинка *fedora*.

Во процесот на правењето на *iso* слика тимот наиде на повеќе проблеми со процесот на инсталација на Fedora кои настанаа поради тоа што истиот до тогаш не бил тестиран со кириличното писмо на македонскиот јазик. Некои од овие проблеми беа решени, но некои останаа отворени поради нивната сложеност и тимовите што работат на овие делови во Fedora веројатн ќе ги отстранат проблемите до следната нејзина верзија. Ова не го спречува функционирањето на системот што беше изготвен како краен производ.

- 3. Дизајнирање на обвивки за дисковите:** Истовремено со изработката на конечната верзија на локализираната Fedora, Слободен софтвер Македонија изработи и обвивки за дисковите. Обвивките беа изработени по насоките од проектот Fedora, но исто така содржеа информации за денот на слободниот софтвер и за Слободен софтвер Македонија.
- 4. Дизајнирање на постер:** За настанот Слободен софтвер Македонија дизајнираше два постери со логоа и информации за Федора според спецификациите од интернационалниот проект. Постерите беа истакнати на во Точка и Магор на денот на настанот. Исто така Слободен софтвер Македонија во соработката со локалната заедница изработи и постер со кој генерално се промовира слободниот софтвер.

3. Временска рамка

Дизајните на обвивките и првото DVD со Fedora беа доставени во Инет АД на 20-ти, односно 31-ви август 2007 год. Во наредните денови беа направени дополнителни поправки за кои се јави потреба по разгледувањето на материјалите од страна на Инет АД.

Слободен софтвер Македонија ги доби испечатените дискови на 14-ти септември и ги распредели до тимовите кои го организираа настанот за 15-ти септември. Сепак, поради проблеми во фабричкото печатење кои ја отежнуваа работата со дисковите - DVD функционираше одлично како OpenCD во Microsoft Windows, меѓутоа имаше проблеми при инсталација на Fedora Linux - истите беа повлечени на 15-ти септември за подоцна да бидат вратени на производителот.

Новите исправни дискови Слободен софтвер Македонија ги подели на своите редовни настана како „Сподели кино“ и на факултетите на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во текот на месец ноември и декември.

Заклучно со 31.12.2007 г. дисковите беа распределени на следниот начин:

- 1200 дискови беа дадени на Елфаско на ФЕИТ и за да бидат поделени помеѓу студентите.
- 1200 дискови беа дадени на групата на корисници на ГНУ/Линукс „Лугола“ од Битола, за да бидат поделени на локални собири и училишта.
- 1500 дискови беа оставени во Точка, Магор, Или-Или и Матица - книжарници со кои Слободен софтвер Македонија имала претходна соработка. Дисковите беа делени на посетителите на книжарниците.
- 500 дискови беа поделени на Универзитетскиот кампус на Бит пазар.
- 300 дискови на Природно-математичкиот факултет во Скопје.
- 300 дискови беа поделени на конференцијата е-Општество.мк.

Донацијата од Инет беше комплетирана со полагањето за RedHat сертификати кое се одржа на 24.12.2007 година. Испитите ги полагаа 5 членови на заедницата на корисници на слободен софтвер од Македонија кои учествуваа и во проектот за локализација на Fedora.

Скопје, 22.01.2008 год.